

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

นับตั้งแต่สังคมโลกได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อาจเรียกได้ว่าเป็น “สังคมแห่งการเรียนรู้” ซึ่งสิ่งที่จำเป็นสำหรับสังคมแห่งการเรียนรู้ คือ ภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันทั่วโลก และไทยกำลังขับเคลื่อนสังคมเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การสร้างพลเมืองแห่งอนาคตของชาติให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะสร้างให้เป็นผู้มีความรู้และในทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ จึงยิ่งต้องเร่งพัฒนาการเรียนรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษของเด็กไทย (ชุดิกาญจน์ บุญญะฉิทธิสุข. 2558)

จากความสำคัญของภาษาอังกฤษดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงจัดให้นักเรียนได้เรียนภาษาอังกฤษในทุกระดับชั้นของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีนโยบายที่จะจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) เป็นการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2544 และใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนในทุกสายวิชา ยกเว้นรายวิชาภาษาไทยและสังคมศึกษาหรือบางสาระที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทยและเอกลักษณ์ไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนต้องคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษาของผู้เรียน การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันดีงาม ตลอดจนการเรียนการสอนในบริบทของความเป็นไทยผสมผสานกับความเป็นสากล คำว่า English Program เป็นคำที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขึ้น เพื่ออธิบายรูปแบบการจัดการศึกษาประเภทหนึ่ง (วารสารอิเล็กทรอนิกส์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550) ซึ่งต่อมาโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นภาษาอังกฤษ เกิดจากความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ในพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับปัจจุบันที่เกี่ยวข้องด้วยการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น เพื่อการจัด

การศึกษาที่เรียกว่า All for Education การร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่และผู้ปกครอง มีทางเลือกมากขึ้นในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพตามปรัชญาของระบบ การศึกษา ตามเป้าหมายของวาระแห่งชาติว่าด้วยการสร้างความสามารถแข่งขันให้กับคนไทย (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. 2548) และโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร เป็นหนึ่งใน โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษมาตั้งแต่ ปีการศึกษา 2546 เป็นต้นมา

โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ พิเศษ มีความพร้อมทางด้านบุคลากร สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ ทั้งยังได้รับการ สนับสนุนจากชุมชนในท้องถิ่น สถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ อย่างดี นอกจากนี้ยังเป็น โรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูงในการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในแต่ละปีการศึกษา และจากการทำ ประชาพิจารณ์ (Road Show) เพื่อสำรวจความคิดเห็นจากผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ ภาคส่วน ธุรกิจเอกชน หน่วยงานของรัฐ พบว่า มีความต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียน มุ่งศึกษาต่อในระดับสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการประชุมกลุ่มย่อยนักเรียน เพื่อสำรวจ ความต้องการของผู้เรียน ทั้งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดหลักสูตรให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจ มุ่งเน้นเฉพาะทาง เพื่อศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเพื่อ พัฒนานักเรียนเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 และเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องจัด หลักสูตรอย่างหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตร ทางด้านการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ นั่นคือโครงการ English Program เพื่อตอบสนองความ ต้องการของนักเรียนและชุมชนในด้านการแสวงหาความรู้และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

หลังจากได้ดำเนินงานตามแผนของโครงการแล้ว จากนั้นกิจกรรมในการประเมินผล โครงการถือเป็นส่วนที่สำคัญ เนื่องจากกิจกรรมทั้งสองมีความสัมพันธ์ที่ต้องดำเนินการควบคู่กัน โดยการวางแผนโครงการเป็นกิจกรรมของการกำหนดแนวทางการนำไปปฏิบัติเพื่อการบรรลุ วัตถุประสงค์ ส่วนการประเมินผลโครงการเป็นกิจกรรมสุดท้ายในระหว่างดำเนินการโครงการ นั้น โครงการอาจจะถูกผลกระทบต่าง ๆ ต่อการดำเนินโครงการ จนทำให้ไม่สามารถดำเนินงาน

ตามแผนที่กำหนดไว้ได้ นอกจากนี้ยังส่งผลให้โครงการไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อีกด้วยดังนั้นการประเมินจึงเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการวัดเพียงแต่ การประเมินมีความเฉพาะเจาะจงมากกว่า และต้องอาศัยการวินิจฉัยว่าเหมาะสม ดีหรือไม่ ถ้าใช้เทคนิคการวัดที่ดีย่อมจะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการประเมินที่ถูกต้อง (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2552 : 14) และที่สำคัญการเลือกรูปแบบการประเมินให้เหมาะสมกับโครงการนั้นถือว่ามี ความสำคัญอย่างยิ่ง เปรียบเสมือนกับสำนวนที่ว่า Put the Right Man in the Right Job เพราะว่าการใช้รูปแบบการประเมินที่ถูกต้อง ชัดเจนและเหมาะสมกับลักษณะงานจะทำให้ การประเมินครอบคลุม ครบถ้วน อันจะส่งผลลัพธ์ที่ตอบสนองต่อจุดประสงค์ของโครงการและ สามารถนำไปพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขโครงการให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (อรทัย ศักดิ์สูง. 2553 : 1-2)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินโครงการการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ของโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย โดยการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของ Daniel L. Stufflebeam มาประยุกต์ใช้และได้ใช้แนวคิดที่มีการขยาย Model การประเมิน ในส่วนของผลผลิตเพิ่มเรียกรูปแบบการประเมินนี้ว่า CIPPIEST Model ซึ่งเป็นการประเมิน ที่ครอบคลุม ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และ ส่วนของผลผลิตได้มีการขยายแนวความคิดประกอบด้วย ผลกระทบ ประสิทธิภาพ ยั่งยืน และ การถ่ายทอดส่งต่อ ทั้งนี้เพราะรูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST เป็นรูปแบบที่มีระบบ การประเมินที่ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน และสะดวกในการนำมาประเมินการดำเนินการจัดการ เรียนการสอนที่ดำเนินงานไปแล้วระยะหนึ่ง เพราะเป็นการประเมินที่มีการวางแผนการประเมิน และวิธีการดำเนินการอย่างชัดเจน ซึ่งการประเมินดังกล่าวยังไม่เคยมีการดำเนินงานในโครงการ English Program ของโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร มาก่อน สำหรับผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูล สารสนเทศเบื้องต้นสำหรับการพัฒนาปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย ให้มี ความเหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพสังคม เศรษฐกิจในปัจจุบัน ตลอดจนข้อมูล ที่ได้รับจะนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศเบื้องต้นในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

ผลการดำเนินงานโครงการการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน และ ผู้ปกครอง อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินโครงการการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย ใน 4 ด้าน คือ

1. ด้านบริบท
2. ด้านปัจจัยนำเข้า
3. ด้านกระบวนการ
4. ด้านผลผลิต และได้ปรับขยายแนวความคิดออกเป็น
  - 4.1 ผลกระทบ
  - 4.2 ประสิทธิภาพที่เกิดขึ้น
  - 4.3 ความยั่งยืนของผลที่เกิดขึ้น
  - 4.4 การถ่ายทอดส่งต่อ

ขอบเขตการวิจัย

การประเมินครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

โครงการการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นภาษาอังกฤษ English Program ของโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร ประกอบด้วย

- 1.1 หลักการและเหตุผล

- 1.2 วัตถุประสงค์
- 1.3 เป้าหมาย
- 1.4 ตัวชี้วัดความสำเร็จ
- 1.5 การประเมินผล
- 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

2. ขอบเขตของแหล่งผู้ให้ข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ English Program ของโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร มีจำนวนทั้งสิ้น 145 คน สามารถจำแนกได้ ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

2.1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน

2.1.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน

2.2 ครูผู้สอน จำนวน 15 คน ประกอบด้วย

2.2.1 ครูชาวไทย 10 คน

2.2.2 ครูชาวต่างชาติ 5 คน

2.3 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน

2.4 นักเรียน จำนวน 60 คน

2.5 ผู้ปกครอง จำนวน 60 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

การประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ English Program ของโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตัวแปร ดังนี้

3.1 ความเหมาะสม

3.1.1 ด้านบริบท

3.1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า

3.1.3 ด้านกระบวนการ

3.1.4 ด้านผลผลิต

- 1) ด้านผลกระทบ
- 2) ด้านประสิทธิผลที่เกิดขึ้น
- 3) ด้านความยั่งยืนของผลที่เกิดขึ้น
- 4) ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลเดือนสิงหาคม ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2558

นิยามศัพท์เฉพาะ

โครงการการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ หมายถึง การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเรียนรู้ ยกเว้นรายวิชาภาษาไทยและวิชาสังคมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทยกฎหมายไทย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย

การประเมินโครงการการจัดการเรียนการสอนตามการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่า ความเหมาะสม และประสิทธิผลของโครงการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาตัดสินผลของการ ประเมินหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลองของชิป ได้แก่

1. ด้านบริบท (Context) หมายถึง สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสอดคล้อง และเหมาะสมกับโครงการ ความพร้อมของครูผู้สอน แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่สื่อประกอบการ เรียนการสอนและความพร้อมของผู้ปกครอง
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง การประเมินส่วนที่เอื้อต่อการจัดการเรียน

การสอน ได้แก่ ครูผู้สอน การรับนักเรียน การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และเอกสารประกอบการสอน

3. ด้านกระบวนการ (Process) หมายถึง ความเหมาะสมในส่วนของจัดการเรียนการสอน การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลครูผู้สอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

4. ด้านผลผลิต (Product) หมายถึง ผลสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ คุณภาพและความสามารถของนักเรียนโดยภาพรวม การบริหารจัดการของโครงการ English Program การจัดการเรียนการสอนของครู ความรู้ ทักษะ และผลที่เกิดกับนักเรียนในโครงการ ฯ และในส่วนที่ได้ขยายแนวคิดจากผลผลิต ประกอบด้วย ผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และการถ่ายทอดส่งต่อ

5. ด้านผลกระทบ (Impact) หมายถึง ผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน ผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามโครงการฯ

6. ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นสามารถบรรลุตอบสนองความต้องการ จำเป็น ของนักเรียนและของโครงการฯ

7. ด้านความยั่งยืน (Sustainability) หมายถึง การรักษาไว้ซึ่งความสำเร็จของโครงการฯ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการนำโครงการให้ประสบผลสำเร็จ และคงอยู่

8. ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportation) หมายถึง ผลที่เกิดกับผู้เรียนในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น และความสำเร็จของโครงการที่สามารถเป็นแบบอย่างของโครงการให้กับโรงเรียนอื่นหรือผู้ที่สนใจ

คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้

ครูชาวต่างชาติ หมายถึง คนต่างประเทศที่มาทำการสอนให้กับนักเรียนในโครงการ English Program โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร

ประโยชน์ที่จะได้รับ

การประเมินโครงการการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีประโยชน์ดังนี้

1. ได้ข้อมูลตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอนตลอดจนการวางแผนการดำเนินงานตามโครงการในปีต่อไป ให้โครงการ English Program ของโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ได้ข้อมูลตามความคิดเห็นของนักเรียน ทราบปัญหา ข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามโครงการ English Program ของโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร อันจะเป็นประโยชน์ต่อการรับนักเรียนในปีการศึกษาต่อไป และนำข้อคิดเห็นมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน

3. ได้ข้อมูลตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ทราบข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามโครงการ English Program ของโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร ในมุมมองของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย อันจะนำทางให้โครงการได้พัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการ ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

4. ได้สารสนเทศด้านผลการดำเนินงานจากการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการโครงการความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของโครงการ เพื่อนำผลไปปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการโครงการ English Program ของโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

5. โครงการ English Program ของโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร เป็นแบบอย่างให้กับสถานศึกษาอื่นได้แนวทางการจัดการเรียนการสอนตลอดจนการดำเนินงานตามโครงการไปใช้ในการพัฒนาโครงการของโรงเรียนตนเองให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น